

Hoofdstromingen in de theologie wat betreft de verlossingsleer (soteriologie).

1. Theologie van werken

Men gelooft in het verlossingswerk van Jezus Christus aan het kruis van Golgotha, maar dat is niet voldoende. De mens moet daarnaast zelf inspanningen leveren om voor de eeuwigheid gered te worden. De vraag blijft: is het ooit genoeg?

2. Theologie van het kruis

Men gelooft dat het verlossingswerk van Jezus Christus aan het kruis van Golgotha volledig voldoende is voor redding. De mens kan daar niets aan toevoegen. Dat betekent niet dat gelovigen geen goede werken doen, maar deze goede werken zijn geen voorwaarde voor redding. Ze zijn het natuurlijke gevolg van de levensveranderende liefde van de Heiland, werkend door de Heilige Geest in het leven van de gelovige. Hoewel men nog steeds hoopt en bidt om wonderen, leeft men in het besef dat we in een gevallen wereld zijn, met het oog gericht op het eeuwige leven — waar ziekte, dood en tranen voorbij zullen zijn. Genezing en wonderen blijven een mysterie.

3. Theologie van de glorie

Ook hier gelooft men dat het verlossingswerk van Jezus Christus aan het kruis voldoende is voor redding, zonder dat de mens daaraan kan bijdragen. Goede werken zijn ook hier het gevolg van de liefde van Christus en de werking van de Heilige Geest. Anders dan bij de theologie van het kruis verwacht men echter dat de beloften uit het Oude en Nieuwe Testament al in het aardse leven worden vervuld: genezing, herstel, voorspoed en een door God geleid leven vol bijzondere daden. Wanneer iemand deze beloften niet ervaart, kan dit — volgens deze stroming — gezien worden als een teken dat die persoon wellicht geen ware christen is. Dit standpunt roept vragen op en vraagt om pastorale voorzichtigheid.

Een andere indeling in Hoofdstromen is als volgt:

1. Liberale theologie

Deze stroming benadrukt menselijke rede, ervaring en ethiek. De Bijbel wordt vaak gelezen in zijn culturele context, waarbij minder nadruk ligt op het bovennatuurlijke. Het geloof staat in dienst van maatschappelijke betrokkenheid en individuele beleving.

2. Evangelische theologie

De evangelische stroming legt de nadruk op de autoriteit van de Bijbel, persoonlijke bekering en de betekenis van het kruis en de opstanding. Evangelisatie en zending vormen kernonderdelen van deze beweging.

3. Reformatorische theologie

Gebaseerd op de principes van Sola scriptura (alleen de Schrift), Sola fide (alleen door geloof) en Sola gratia (alleen door genade). Gods genade en de leer van de uitverkiezing staan centraal, met een sterke binding aan de belijdenissen van de Reformatie.

4. Charismatische/Pinkster theologie

Deze stroming benadrukt de werking van de Heilige Geest, de geestelijke gaven, wonderen en genezingen. Persoonlijke ervaring, geloofsbeleving en de kracht van God in het dagelijks leven staan centraal.

5. Rooms-Katholieke theologie

De Rooms-Katholieke traditie hecht gezag aan Schrift, Traditie en het kerkelijk leergezag. Sacramenten spelen een centrale rol. Genade en goede werken worden gezien als beide noodzakelijk, in een door de kerk geleide verhouding.

6. Oosters-Orthodoxe theologie

Deze stroming legt de nadruk op het mysterie van God, de sacramenten en de heiliging (theosis) van de mens. Liturgie, kerkelijke traditie en een diepe spirituele beleving vormen het hart van deze theologie.

7. Bevrijdingstheologie

Ontstaan in Latijns-Amerika, legt deze stroming de nadruk op de bevrijding van onderdrukten en sociale rechtvaardigheid. Het geloof wordt gezien als krachtbron voor verandering in de samenleving.

8. Postmoderne theologie

Postmoderne theologie is kritisch ten opzichte van absolute waarheidsclaims. Er wordt nadruk gelegd op verhaal, ervaring, gemeenschap en een open houding ten aanzien van geloof en twijfel.

9. Hyper-charismatische theologie

Hyper-charismatische theologie bouwt voort op de charismatische/Pinkstertraditie, maar legt des te sterker de nadruk op opvallende, bovennatuurlijke manifestaties van de Geest. Kenmerken:

- **Extreem geloof voor wonderen:** Meestal intensere verwachting en claim van fysieke genezingen, openbaringen en profetieën.
- **Dramatische samenkomsten:** Langdurige conferenties en diensten waarin deelnemers in 'geestverrukking' kunnen komen (bv. vallen, spreken in tongen, profetisch spreken).
- **Leiderschapscultus:** Charismatisch leiderschap wordt bijna onomstreden gevolgd; profetische uitspraken van leiders hebben grote autoriteit.
- **Krachtige gaven van de Geest:** Accent op spreken in tongen, interpretatie van tongen, profetisch woord, heling, exorcisme.
- **Controverse:** Kritiek dat sommige praktijken emotioneel gedreven of theologisch zwak onderbouwd zijn.
- Deze stroming is vooral zichtbaar in bepaalde evangelische conferenties en netwerken wereldwijd, waar spectaculaire geestelijke gaven centraal staan.